

Dato 26.06-2026

Sagsbehandler Pernille Poulsen

raastoffer@ru.rm.dk

Tel. +45 24786506

Sagsnr. 1-50-71-7-25

Side 1

Vurdering efter habitatbekendtgørelsen i forbindelse med ansøgning om råstofindvinding på matr.nr. 12æ og 36n Den Sydvestlige Del, Brejning, Ringkøbing-Skjern Kommune

A. Lovgrundlag

A.1 Natura 2000

Før Region Midtjylland giver tilladelse til råstofindvinding efter råstoflovens¹ § 7, skal regionen i henhold til § 6, stk. 1 i habitatbekendtgørelsen² vurdere om det ansøgte, i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Denne vurdering kaldes derfor en Natura 2000-væsentlighedsvurdering.

Vurderingen af om en plan eller et projekt påvirker et Natura 2000-område væsentligt er baseret på, om projektet kan påvirke de karakteristika og miljømæssige forhold, der kendetegner det konkrete Natura 2000-område, herunder særligt de konkret fastsatte bevaringsmålsætninger for de arter og naturtyper, der er på Natura 2000-området udpegningsgrundlag.

Hvis det i væsentlighedsvurderingen ikke kan udelukkes, at det ansøgte råstofindvindingsprojekt kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet, kan der ikke meddeles tilladelse til det ansøgte.

Væsentlighedsvurderingen og, hvis påkrævet, konsekvensvurderingen skal fremgå af myndighedens afgørelse, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 4.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1230 af 20/11/2024 om råstoffer med senere ændringer.

² Bekendtgørelse nr. 1098 af 21/08/2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter med senere ændringer.

Region Midtjyllands konkrete Natura 2000-væsentlighedsvurdering for det ansøgte råstofvindingsprojekt fremgår af afsnit B.

A.2 Bilag IV

Tilladelse til råstofvindning efter råstoflovens § 7, stk. 1 er omfattet af habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 3, nr. 1 og derved forpligtelsen i habitatbekendtgørelsens § 10. Før Region Midtjylland giver tilladelse efter råstoflovens § 7, stk. 1, skal regionen således vurdere, om det ansøgte projekt kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter i deres naturlige udbredelsesområder, jf. habitatbekendtgørelsen § 10.

Et yngle- eller rasteområde forstås som en samling af lokaliteter, hvor en bestand af en art yngler eller raster, og ikke som hver enkelt lokalitet eller forekomst, medmindre der ikke er økologisk sammenhæng med andre lokaliteter eller forekomster. Ofte vil de enkelte lokaliteter i et sådant "netværk" af lokaliteter, der udgør et yngle- eller rasteområde, indbyrdes supplere hinanden i at opretholde bestanden. Betydningen af de enkelte lokaliteter i netværket kan afhænge af bestandens tæthed og spredningsmuligheder.

Ved vurderingen af om et yngle- eller rasteområde beskadiges eller ødelægges, er det afgørende, om den økologiske funktionalitet kan opretholdes på mindst samme niveau som hidtil.

Samtidig er alle former for forsætlig indfangning eller drab af bilag IV-dyrearter og forsætlig ødelæggelse eller indsamling af æg fra bilag IV-dyrearter i naturen forbudt, ifølge artsfredningsbekendtgørelsens³ § 10, stk. 1.

Vurdering af, hvorvidt en bilag IV-art vil blive påvirket af et givent projekt, forudsætter blandt andet kendskab til arternes konkrete forekomst og udbredelse i det berørte område, spredningsmuligheder og økologiske sammenhænge.

Region Midtjyllands konkrete vurdering af bilag IV-arter for det ansøgte råstofvindingsprojekt fremgår af afsnit C.

³ [Bekendtgørelse nr. 521 af 25/03/2021 om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt](#)

B. Natura 2000-væsentlighedsvurdering

B.1 Oplysninger om nærmeste Natura 2000-område

Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde er Natura 2000-område nr. 64 – Heder og klitter på Skovbjerg Bakkeø, Idom Å og Ormstrup Hede indeholdende habitatområde H57 og H225. Natura 2000-området er beliggende i en afstand af ca. 9,6 km nordvest for det ansøgte areal.

Natura 2000-området er specielt udpeget for at beskytte de store arealer med indlandsklit, tør og våd hede samt enekrat. Området er primært karakteriseret ved de langstrakte indlandsklitter skabt af sandflugt i slutningen af sidste istid. Området rummer over 5% af det samlede areal af våd hede, tør hede, kildevæld og stilkege-krat og desuden mere end 15% af det samlede areal af naturtyperne visse-indlandsklit, revling-indlandsklit, græs-indlandsklit og enekrat inden for Natura 2000-områder i den atlantiske biogeografiske region. Af arter bør nævnes stor vandsalamander, som er at finde i et mindre antal vandhuller i området, bæklampret, laks og odder, som alle tre er udbredte langs vandløbene Idom Å og Råsted Lilleå.

Udpegningsgrundlaget for habitatområde H57 og H225 i gældende Natura 2000-plan 2022-2027 fremgår af nedenstående tabel⁴.

⁴ [Natura 2000-planlægning 2022-2027 \(sgav.dk\)](#)

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 57		
Naturtyper:	Visse-indlandsklit (2310)	Revling-indlandsklit (2320)
	Græs-indlandsklit (2330)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Enekrat (5130)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Hængesæk (7140)
	Tørvelavning (7150)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor med kristtorn (9120)
	Ege-blandskov (9160)	Stilkeke-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Bæklampret (1096)	Laks (1106)
	Stor vandsalamander (1166)	Odde (1355)

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 225		
Naturtyper:	Visse-indlandsklit (2310)	Revling-indlandsklit (2320)
	Græs-indlandsklit (2330)	Søbred med småurter (3130)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Vandløb (3260)	Våd hede (4010)
	Tør hede (4030)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Hængesæk (7140)
	Rigkær (7230)	Stilkeke-krat (9190)
Arter:	Bæklampret (1096)	Odde (1355)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

De konkrete målsætninger for området er generelt, at den samlede forekomst af naturtyper og arters levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Afstanden fra nærmeste Natura 2000-område til det ansøgte areal er godt 9,6 km. Miljøpåvirkninger som følge af råstofindvinding af sand, grus og sten er meget lokale og vurderes på baggrund af mange års erfaringer og publikationer⁵⁶⁷ ikke at have en udstrækning af mere end op til ca. 200 m. Dette gælder også for råstofindvinding under grundvandsspejl, som kan medføre en mindre vandspejlspåvirkning nær råstofgraven. Øget støj, vibrationer, støv eller emissioner af kvælstofoxider, som uddør eller fortyndes inden for kort afstand, vil kun kunne påvirke de helt nære omgivelser til det ansøgte areal. Der er heller ingen hydrologisk forbindelse via overfladevand mellem graveområdet og Natura 2000-området. Hverken vandspejlspåvirkning, støj, støv, vibrationer eller emissioner vil kunne medføre påvirkninger på Natura 2000-områdets naturtyper eller udpegningsgrundlagets arter indenfor Natura 2000-området på grund af projektets karakter og den store afstand til Natura 2000-området.

⁵ Grontmij A/S, 2011: Teknisk notat. Råstofindvindingens kvantitative påvirkning af grundvand. Projekt 30.5403.14. 30. august 2011

⁶ Region Hovedstaden, 2015: Monitorering af vandstand ved Store Rosenbusk Grusgrav. Evalueringsrapport. COWI A/S, A030542, version 2.0, dateret 05-03-2015.

⁷ Miljøstyrelsen, 2000: Følgevirkning af råstofgravning under grundvandsspejlet. Miljøprojekt nr. 526.

Region Midtjylland vurderer samlet, at råstofindvinding inden for det ansøgte areal kan ske uden at påvirke naturtyper eller arter på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag eller Natura 2000-områdets integritet. Råstofindvindingen vil hverken direkte eller indirekte påvirke bevaringsmålsætningerne for Natura 2000-området, og regionen finder derfor, at der ikke skal foretages en nærmere konsekvensvurdering af virkninger på Natura 2000-området, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2. Tilsvarende gør sig gældende for øvrige, mere fjerntliggende Natura 2000-områder.

C. Bilag IV-artsvurdering

Indledende foretager regionen en skrivebordskortlægning, hvor "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV - til brug i administration og planlægning"⁸ samt NOVANAs artsregistreringer anvendes til at give et overblik over de bilag IV-arter, der kan forventes at forekomme i området. Denne indledende øvelse suppleres af en søgning på flere naturdatabaser, herunder Naturdata⁹, Arter.dk¹⁰, Naturbasen.dk¹¹ der viser konkrete registreringer af bilag IV-arter m.fl. Herefter anvender regionen luftfotos til at udpege potentielle levesteder, hvorefter Region Midtjylland besigtiger området fysisk med henblik på at vurdere levestedernes egnethed som yngle- og rasteområde for bilag IV-arter.

På baggrund af ovenstående vurderer Region Midtjylland, at det er sandsynligt, at følgende bilag IV-arter kan forekomme inden for eller i nærheden af det ansøgte areal: odder, flere arter flagermus spidssnudet frø og markfirben.

Der er taget opslag i de førnævnte naturdatabaser, hvor følgende arter er de nærmeste registreringer på det ansøgte areal. Der er registreret odder ca. hhv. 1,9 km nordvest og 2,5 km øst for det ansøgte areal. Ca. 2,1 km mod nordvest er der registreret følgende arter af flagermus: vandflagermus, trolflagermus, sydflagermus og skimmelflagermus. Der er derudover registreret spidssnudet frø i Dejbjerg Plantage ca. 9,7 km sydvest for det ansøgte areal. Derudover er der registreret markfirben ca. 11,4 km nordvest for det ansøgte areal.

Odder

Odderens yngle- og rasteområde omfatter uforstyrrede vandløb, søer, moser og fjordområder, med gode muligheder for skjul i form af vegetation. Det ansøgte areal, der består af velgødede jordbrugsarealer, vil med tiden blive udformet til et sted med en eller flere søer, men vil under råstofindvindingen være et forstyrret sted med maskiner, der indvinder i søerne. Arealet vurderes derfor ikke at være egnet yngle- eller rasteområde for arten. Der er flere søer umiddelbart vest for det ansøgte område. Disse vurderes dog ikke at udgøre levesteder for odder, da de ikke ligger i tilknytning til et vandløbssystem og umiddelbar nærhed til eksisterende aktivt råstofområde. Da der er over en kilometer til nærmeste vandløbssystem og projektet ikke medføre en væsentlig støj mæssig

⁸ Aarhus Universitet og CDE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 2023: Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets Bilag IV – Videnskabelig rapport nr. 520.

⁹ Naturdata – Danmarks Miljøportal (miljoeportalen.dk), opslag d. 2. oktober 2025

¹⁰ Arter – Fundsøgning (arter.dk), opslag d. 2. oktober 2025

¹¹ Naturbasen – Observation (licens) (naturbasen.dk), opslag d. 2. oktober 2025

ændring, vurderes det at projektet ikke vil kunne medføre en forstyrrelse af eventuelle levesteder for odder.

Flagermus

En del flagermusarter har yngle- og rasteområder i hulheder i træer og i gamle bygninger. De omkringliggende arealer med tætbevoksning udgør potentielle yngle- og rasteområder for flagermus, men der er ikke konkrete registreringer indenfor eller nærmere end 2 km fra arealerne.

I forbindelse med råstofindvindingsprojektet skal der fældes enkelte træer i læhegnet mellem matrikel 2f, 12æ og 36n Den sydvestlige del, Brejning. Læhegnet er besigtiget af ansøger og består af retstammede, tyndgrene og raske nåletræer uden skader og hulheder. Træerne vurderes derfor som uegnede som yngle- og rastetræer for flagermus. Læhegnet vurderes ligeledes ikke at udgøre en vigtig ledelinje for flagermus, da det "ender blindt" ved en dyrket mark. For en sikkerhedsskyld anbefales det dog, at træerne i læbæltet bliver fældet i perioden fra midt august til midt september, hvor yngleperioden for flagermus er overstået, og hvor flagermusene endnu ikke er gået i hi.

Forstyrrelsen ved støj fra råstofgraven vil med tiden flytte sig, men det vil foregå langsomt og intensiteten i forstyrrelsen vil være uændret i forhold til de eksisterende forhold. På den baggrund vurderes det at projektet ikke vil skade områdets økologiske funktionalitet for flagermus.

Efter endt råstofgravning vil området fremstå som en stor sø, hvilket vil kunne udgøre et nyt fourageringsområde for områdets flagermus.

Spidssnudet frø

Spidssnudet frø yngler i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til helt lysåbne vandhuller. Uden for yngletiden opholder den sig i enge og moser, men forekommer i øvrigt i et bredt udsnit af naturtyper så længe der er fugtigt og arealer med højt græs.

Det ansøgte areal, der består af velgødede jordbrugsarealer, fungerer ikke som et egnet yngle- og/eller rasteområde for arten. Søen, der bliver etableret i forbindelse med råstofindvindingen, vil efter endt råstofindvinding kunne udvikle sig til et yngle- og rasteområde for padder, men under råstofindvinding og etablering af søen vil området være et forstyrret sted med stejle brinker, der ikke vil fungere som et egnet yngle- og/eller rasteområde for arten. Der vurderes ud fra ovenstående ikke at være egnede levesteder for spidssnudet frø indenfor det ansøgte areal.

Grundet afstanden til egnede levesteder og det ansøgte areals beliggenhed, vurderes det ligeledes, at området ikke udgør en vigtig spredningsvej for arten.

Markfirben

Markfirben yngler- og raster typisk på varme og veldrænede arealer, der er kraftigt soleksponeret, og som indeholder skjulesteder som stensætninger eller -bunker. Indenfor arealet er der ingen sydvendte skrånninger med bare sandoverflader, diger, overdrev eller heder som vil kunne fungere som egnede yngle- og rasteområde for markfirben. Da arealet hovedsageligt består af velgødede jordbrugsarealer, som arten ikke lever i, vurderes arealet ikke at bestå af egnede yngle- og rasteområder for markfirben. På den baggrund vurderes det at projektet ikke vil påvirke individer eller levesteder for arten.

Projektet vil samlet set ikke indebære ændring af jord- og stendiger, fældning af gamle træer, nedrivning af ældre bygninger, ændringer af nærliggende vandområder eller andre lokaliteter, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for bilag IV-arter.

Da projektet ligeledes ikke medfører væsentlige påvirkninger uden for det ansøgte indvindingsareal, vurderer Region Midtjylland, at yngle- og rasteområder for bilag IV-arter ikke vil blive beskadiget eller ødelagt, som følge af projektet.

På baggrund af ovenstående gennemgang af arter og konkrete vurderinger i forhold til råstofindvindingens potentielle påvirkning, vurderer Region Midtjylland, at projektet ikke kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for dyre- eller plantearter eller påvirke den økologiske funktionalitet for nogen arter optaget på habitatdirektivets bilag IV.

Regionen vurderer dermed ikke, at der skal foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på konkrete bilag IV arter jf. habitatbekendtgørelsen